

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Confessionis Avgvstinianae, Et Avgvstanae

Hänlin, Georg

Friburgi Helvetiorum, 1592

VD16 H 131

Articvlvs 4 De Iustificatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29407

ARTICVLVS IV.
DE IVSTIFICATIONE.

IN hoc Articulo nil falsi vel incommodi habet Conclusio Prima, in qua dicitur; *Homines non posse justificari coram DEO proprijs viribus, meritis aut operibus*; sicut & Tertia, quæ assertit: *Christum sua morte pro nostris peccatis satisfecisse*. Ideoq; rectè & meritò tanquam Augustini & nostræ, ex Augustino probantur. Secunda quæ affirmat; *Homines justificari gratis propter Christum per fidem, cum credunt se in gratiam recipi, & peccata remitti propter Christum*: quoad id, quod habet, homines justificari gratis, conceditur: si autem dicere velint, ex parte Hominis ad justificationem prorsus nihil requiri, quàm fidem, & quidem fidem, quâ quisq; credat, id est, firmiter sine ulla trepidatione & formidine statuat se certò recipi in gratiam propter Christum; ab Augustino apertissimè dissentiunt. Illum enim ex parte hominis ad justificationem plus quiddam, quàm fidem requirere, non quidem per modum meriti ullius, si de justificatione prima loquamur; sed dispositionis, quæ ipsa tamen etiam est à gratia DEI præveniente, excitante & movente, palàm est ex sequentibus locis.

Augustinus lib. de gratia & lib. arbit. cap. 15. Tom. 7. colum. 1314. b.

Nè autem putetur, nil ibi facere ipsos homines per liberum arbitrium, ideò in Psal. dicitur: *Nolite obdurare corda vestra; Et per ipsum Ezechielem: Projicite à vobis omnes impietates vestras, quas impiè egistis in me, & facite vobis cor novum, & spiritum novum; & facite omnia mādāta mea. Meminerimus Deum dicere; Sed convertimini & vivetis. Cui dicitur; Convertete nos Deus, meminerimus Deum dicere: Projicite à vobis omnes impietates vestras; cùm ipse justificet impiū. Meminerimus ipsum dicere: Facite vobis cor novum, & spiritum novum, qui dicit: Dabo vobis cor novum; & spiritum novum dabo vobis: quomodo*

E modo

modo ergò quod dicit; Facite vobis; hoc dicit, Dabo vobis? Quare jubet, si ipse daturus est? quare dat, si homo facturus est, nili quia dat quod jubet, & adjuvat, ut faciat, cui jubet. Confimilis locus sermone. 13. de verbis Apostoli. Tom. 10. colum. 315. a. b. Quotquot enim spiritu DEI aguntur, &c.

Idem lib. de fide & operibus cap. 14. col. 68. a. b.

Quare jam illud videamus, quod excutiendum est à cordibus religiosis, nè mala securitate salutem suam perdant, si ad eam obtinendam sufficere solam fidem putaverint; benè autem vivere, & bonis operibus viam Dei tenere neglexerint. Nam etiam temporibus Apostolorum non intellectis quibusdam subobscuris sententijs Apostoli Pauli, hoc eum quidam arbitrati sunt dicere; Faciamus mala, ut veniant bona. Et, paulò inferius. c. Quoniam ergò hæc opinio, scilicet, Quòd sola Fides ad salutem sufficeret sine operibus, tunc fuerat exorta, aliæ Apostolicæ Epistolæ Petri, Ioannis, Jacobi, Iudæ, cõtra eam maximè dirigunt intentionem, ut vehementer adstruant; Fidem sine operibus nil prodesse; sicut etiam ipse Paulus, non quamlibet fidem, quã in Deum creditur; sed eam salubrem, planèq; Euangelicam definiuit, cujus opera ex dilectione procedunt: Et fides, inquit, quæ per dilectionem operatur. His similia multa leguntur in toto isto libro, maximè cap. 15. 22. 24. 26. &c. Item

Idem Serm. 16. de verbis Apostoli panè per totum, maximè col. 341. a. Tom. 10.

Incipit homo à fide; Quid pertinet ad fidem? Credere. Sed adhuc ista fides discernatur ab immundis spiritibus; Ad fidem quid pertinet? Credere. Sed ait Apost. Iacobus: Et Dæmones credunt & contremiscunt. Si tantum credis, & sine spe vivis, vel dilectionem non habes, & Dæmones credunt & cõtemiscunt; quid magnum est?

Idem Serm. 61. de verbis Domini, Tom. 10. col. 22 & d.

Sed multum interest, utrũ quisq; credat ipsum esse Christum, & utrũ credat in Christum: Nam ipsum esse Christum, & dæmones crediderunt, nec tamen in Christum dæmones crediderunt.

runt. Ille enim credit in Christum, qui & sperat in Christum, & diligit Christum: Nam si fidem habet sine spe, ac sine dilectione, Christum esse credit, non in Christum credit. Qui ergo in Christum credit, credendo in Christum veniet in eum Christus, & quoquo modo unitur in eum, & membrum in corpore ejus efficitur. Quod fieri non potest, nisi & spes accedat, & charitas.

*Idem Tractatu de utilitate pœnitentiæ, cap. 1. Tom. 9.
colum. 1019. a. b.*

Cùm ergo spina illa recordationis cordis compuncti (Judæi) dicerent Apostolis, Quid ergo faciemus? ait illis Petrus: Agite pœnitentiã, & baptizetur unusquisq; vestrum in nomine Domini nostri IESV Christi; & remittuntur vobis peccata. Ergo interim nunc si qui fortè assunt ex eo numero, qui baptizari disponunt, credimus enim eos adesse tantò ad verbum studiosiùs, quantò ad indulgentiam viciniùs; hos primùm paucis alloquimur, ut erigant mentes in spem, ament fieri quod non sunt; ode- rint, quod fuerunt.

Per fidem verò, intelligere D. Augustinum, non vanam persuasionem, vel fiduciam & præsumptionem de justitia propter Christum; sed in genere donum Dei, quo assentimur omnibus credendis, plus quàm manifestum est ex libro de spiritu & lite. ad Marcell. cap. 31. Tom. 3. col. 833 B. Vbi, cùm fidei significatio- nes plures adduxisset, monuissetque, aliam esse fidem, quam adhibemus cùm aliquid credimus; & aliam, quam damus, cùm aliquid pollicemur: primam definiens quasi, & describens subjun- git: De illa itaq; fide quærimus, utrum in potestate sit, qua credi- mus Deo, vel credimus in Deum: Et paulò post: Quid est enim credere, nisi consentire verum esse, quod dicitur?

Idem eodem lib. cap. 32. colum 834. A.

Nulli itaque dubium est, eam fidem ab Apostolo commen- dari, quã creditur Deo.

*Idem contra duas Epistol. Pelagianorum Lib. 3. cap. 5.
Tom. 7. col. 902. B.*

Nostra fides, hoc est, Catholica fides, justos ab injustis, non o-
perum,

perum, sed ipsa lege fidei discernit, quia justus ex fide vivit; per quam discretionem fit, ut homo ducens vitam sine homicidio, sine furto, &c. elemosynarum largissimus, &c. cum suis tamen istis velut laudabilibus moribus, si non in Deum fidem rectam & Catholicam teneat, ex hac vita damnandus abscedat.

Idem Epist. 112. Tom. 2. col. 526. B.

Et si qua alia in hac sententia eadem Divina autoritate conscripta sunt, cui non credere nefas ducimus; credere autem pietatis esse minimè dubitamus. Idem eadem Epist. aliquantò inferius, colum. 529. B. C. Nos totum credimus, & quòd resurrexerit, & quòd ab hominibus tunc visus & contrectatus sit, & quòd nunc vivat in cœlis, &c. Idem de peccatorum meritis & remis. lib. 2. cap. 31. Tom. 7. colu. 715. B. Nec fides omninò dicenda, quandoquidem fides ista definita est; Fides est sperandarum substantia, convictio rerum, quæ non videntur.

Neq; ostendet Pappus unquam, ab Augustino Fidem ita acceptam, sicut ipsi accipiunt hodiè; neq; etiam quicquam ad confirmandam sententiam ipsorum faciunt loca adducta. Quin verò primus ex Epistola 105. ad Sixtum, Tom. 2. col. 470. b. cum fide requirit timorem Domini, & orationis affectum. Sex proxime subjuncta loca aliud non ostendunt, quàm justificationem contingere nobis merito Christi, ad eam ex parte nostri requiri inter cetera fidem; sed neq; propterea Augustinus alia ab opere justificationis excludit, neq; fidem ita, ut ipsi accipiunt, unquam accipit in omnibus istis locis. Quod vel hinc clarum est, quòd pleraq; contra Pelagianos scripta sunt, qui ex proprijs operibus justificari hominem sentiebant. Quod neq; Augustinus, neq; Catholicorum ullus unquam dixit. Summatim; Quæcunq; opera præcedunt justificationem, in sententia D Augustini & Catholicorum omnium non merendi, sed disponendi vim habent. De his quæ sequuntur justificationem suo loco. Quòd fidei autem sapius & frequentius, quàm aliorum meminit, fit sicut ipse expressè dicit, quia initium, radix & fundamentum est omnis justificationis, atq; adeò bonorum omnium, quæ justificationem sequuntur, ut sequentia loca declarant.

Augusti-

Ex fide autem ideò dicit justificari hominem, nō ex operibus; quia ipsa prima datur, ex qua impetrentur cetera, quæ propriè opera nuncupantur; in quibus justè vivitur. Et paulò post. B. Et dicitur à vobis (Pelagianis); Fides est à nobis, cetera à Domino, ad opera justitiæ pertinentia: quasi ad ædificium nō pertineat fides; quasi ad ædificium, inquam, non pertineat fundamentum. Eadem leges enarratione in Psalmum 34. Tom. 8. column. 1554. b. Fides ergò nostra in primogenitis nostris est. Quando custoditur fides nostra, cetera subsequi possunt. Item Serm. 38. de Tempore, Tom. 10. col. 637. b. Constat ergò neminem ad veram pervenire posse beatitudinem, nisi DEO placeat; & DEO neminem posse placere, nisi per fidem. Fides namq; est bonorum omnium fundamentum. Fides est humanæ salutis initium, &c. Et certè mirum est, quomodo Adversarij audeant pro se citare Augustinum, quasi solam Fidem ad justificationem requiri sensisset: siquidem non rarò ipse & Paulum, & seipsum explicet, dicatque, in quo sensu vel à Paulo, vel à se, Fide justificari hominem, dictum sit: maximè Lib. octoginta trium quæstionum, quæstione. 76. Tomo 4. col. 598. B. Quoniam Paulus Apostolus prædicans, justificari hominem per fidem sine operibus; nō benè intellectus est ab eis, qui sic acceperunt dictum; ut putarent, cum semel in Christum credidissent, etiamsi malè operarentur, & facinorosè flagitiosèq; viverent, salvos se esse posse per fidem, locus iste hujus Epistolæ (loquitur verò de verbis illis Jacobi 2. Vis autem scire o homo inanis, quia fides sine operibus otiosa est) eundem sensum Pauli, quomodo sit intelligendus exponit. Item Serm. 15. de verbis Apostoli, Tom. 10. column. 330. B. Gratia salvi facti estis. Item Tract. 3. in Euang. Ioan. Tom. 9. col. 25. a. Accepimus enim de plenitudine eius, &c. Item Lib. de Fide & operib. cap. 14. Tom. 4. col. 68. Cum ergò dicit Apostolus, arbitrari se justificari hominem per fidem sine operibus Legis, nō hoc ait, ut præcepta ac professa fide opera justitiæ contemnantur; sed ut sciat, se quisq; per fidem posse justificari, etiãsi Legis opera nō præcesserint: sequuntur enim justificatum, non præcedunt justificandum.

Conclusio IIII. tradens; *Hanc fidem imputare Deum pro iustitia coram ipso, Rom. 3. 28 & 4. 3. 5. 9. 11. 22. 23. 24. &c.* In sensu Adversariorum, scilicet, imputare nobis Deum hanc fidem pro iustitia, ita ut non verè iusti simus, sed tantùm habeamur propter Christum; est manifestè contra D. Augustinum, utpotè qui in pluribus locis impugnat sententiam volentium nos iustos esse iustitia quæ sit in DEO, & non illa, quæ sit in nobis à DEO: maximè verò lib. Epist. 120. cap. 30. Tom. 2. col. 90. d. Sicut ergò quod legitur, Domini est salus; non ea salus intelligitur, quâ Dominus salvus est, sed quâ salvi sunt, quos ipse salvos facit: sic cum legitur, DEI iustitia, in eo quod scriptum: Ignorâtes Dei iustitiam, & suam volentes constituere; non est ita intelligenda, quâ Deus iustus est; sed quâ iusti sunt homines, quos gratia sua iustificat.

Idem Lib. de spirit. & litera, cap. 9. Tom. 3. col. 811. c.

Iustitia, inquit, Dei manifestata est; hanc ignorant, qui suam volunt constituere, & huic nolunt esse subiecti. Iustitia, inquit, Dei manifestata est; non dixit, Iustitia hominis, vel Iustitia propriæ voluntatis, sed iustitia Dei; non quâ Deus iustus est, sed qua induit hominem, cum iustificat impium. Et post c. Iustitia autem DEI per fidem IESU Christi, hoc est, per fidem qua creditur in Christum. Sicut autem ista fides Christi dicta est, non qua credit Christus; sic & illa iustitia Dei non quâ iustus est Deus: utrumque enim nostrum est; sed ideò Dei & Christi dicitur, quod ejus nobis largitate donatur.

Idem lib. 3. contra duas Epist. Pelagianorum cap. 7. Tomo 7. col. 907. B.

Non enim propterea iustitia Dei dicitur, quoniam Deus iustus est; sed quia homini ex Deo est, &c.

Neq; quidquam his contrarium habet Augustinus in locis citatis à Pappo. In primo enim ex X. Confessionum cap. 43. &c. nil dicit Augustinus, nisi antiquos eadem qua nos fide salvatos esse; quod ultrò datur & verissimum est. Secundus ex lib. de spiritu & lit. cap. 9. contra Pappum est. Inquit enim disertè; hominem iustum esse non sua, sed Dei, non quâ Deus iustus sit; sed quâ hominem

nem induat; non dicit, imputer. Iterum, sicut fides dicitur Christi, nō quòd illā credat Christus, sed quia ejus largitate donatur nobis; sic & justitia nostra dicitur Christi, non quòd hac justus ipse sit, sed nos; quæ tamen nostra dicitur, quia ejus largitate donatur nobis. Ideoq; etiam utroq; loco isto pro nostra sententia uti volui. Tertius in Psalm. 32. fidei justitiam tribuit in sensu dicto. Quod & hinc probabilius fit, quòd pugnam in justo requirit. Imputationis istius nè verbulo quidem meminit. Quartus in Psalm. 70. Iustitiam hominis propriam condemnat, quæ est extra justitiam Dei. Sed quid hæc ad imputationem illam? maxime cùm ibidem dicat Augustinus, ut & Pappus citat; hominem justum esse justitiã data à Deo; non autem dicat, imputatã.

ARTICVLVS V.

DE MINISTERIO DOCENDI EVANGELIJ, & Administrandi Sacramenta.

IN hoc Articulo Conclusio I. quæ ministerium Evangelij docendi, & porrigendi Sacramenta institutum assertit, ut fidem consequamur, admittitur tanquã veritati & Augustino consentanea, si quoad Sacramenta accipiatur de infantibus: & iterum, non de sola fide, sed & cæteris ad salutem necessarijs; nō etiam, si de adultis, vel fide sola, siquidem extra cōtroversiam sit, adultum sacramenta utiliter participare volentem jam credere debere. Si credit; igitur non fidem primùm consequitur, sed habet jam, & in ea confortatur per gratiã, quam Sacramenti participatio idonea confert. Quæ etiam unã cum Fide eidem participanti reliquarum virtutũ dona præstat. Quod D. Aug. in omnibus istis locis affirmat, in quibus Sacramenta visibilia signa esse dicit invisibilis gratiæ. Cujusmodi sunt

*Augustinus. de catechizan. rud. cap. 26. Tom. 4.
col. 923. B.*

De Sacramento sanè quod accepit (loquitur de rudi) cùm ei benè cōmendatum fuerit, signacula quidem rerum divinarum esse